

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Vår dato 16.10.2014
Deres dato 24.06.2014
Vår referanse IHY
Deres referanse 14/3274 1

Hørings svar - NOU 2014:5 MOOC til Norge. Nye digitale læringsformer i høyere utdanning

Næringslivets hovedorganisasjon (NHO) viser til Kunnskapsdepartementets høringsbrev av 24. juni d.å. vedrørende *NOU 2014:5 MOOC til Norge. Nye digitale læringsformer i høyere utdanning*. Næringslivets Hovedorganisasjons kommentarer følger nedenfor.

OVERORNDETE KOMMENTARER OG INNSPILL

Vi ønsker å gi utvalget honnør for en godt utarbeidet utredning om utviklingen av bruken i digitale læringsflater i Norge. Utviklingen mot en nettbasert og globalisert høyere utdanning blir stadig mer tydelig i dagens samfunn. *NOU 2014:5 MOOC til Norge. Nye digitale læringsformer i høyere utdanning* gir et godt bilde av utviklingen innen digitale læringsflater fra internetts spede start og fram til i dag.

Det er imidlertid et tankekors at utredningen har et hovedfokus på Massive Open Online Courses (MOOC) i tittelen, da dette utgjør én av flere varianter innen digitale læringsressurser. Det er ingen tvil om at MOOC er en sentral del av utviklingen i digitale læringsflater, men som tittelen kan implisere, bør ikke arbeidet utelukke andre digitale læringsformer. Vi anser det som mangelfullt at det ikke foreligger en detaljert begrunnelse for tildelingen til den nasjonale satsingen, og hvorfor denne er fordelt slik utvalget skisserer. Det er også etter NHOs syn en mangelfull detaljeringsgrad rundt aktiviteter som utvalget baserer budsjettallene på.

Det faktum at utredningen er begrenset til å gjelde høyere utdanning - altså høyskole- og universitetsutdanning, oppfatter vi også som mangelfullt. MOOC kan også ha verdi for fagutdanning, mesterutdanning og fagskoleutdanning. Det er derfor viktig å utrede dagens og fremtidens muligheter for å bruke MOOC i mer praktiske utdanninger.

Med global kunnskapsflyt blir det viktigere å kunne dokumentere det man kan enn hvor man har lært det. Utvalgets anbefaling om offensiv bruk av MOOC i arbeidslivet er derfor en viktig anbefaling for fremtidig læring på arbeidsplassen for NHOs medlemsbedrifter. For bedriftene vil MOOC medføre en ny kilde til kunnskap og læring på arbeidsplassen.

MOOCs kan også være et godt verktøy for å lære norsk språk ved siden av studiene. Et slikt initiativ kan føre til at internasjonale studenter raskere lærer seg språket der de er på utveksling, og eventuelt blir i landet for å fortsette studier eller jobb. MOOC i språkoplæring vil derfor være et bidrag til internasjonalisering i utdanningen.

NHO MENER

MOOC kan bli en ny kilde til kunnskap og læring på arbeidsplassen. Med nettbasert kunnskapsflyt blir det viktigere å kunne dokumentere det man kan, enn hvor man har lært det. Utvalgets anbefaling om offensiv bruk av MOOC i arbeidslivet er derfor en viktig anbefaling for fremtidig læring på arbeidsplassen for våre medlemsbedrifter.

For bedriftene vil MOOC medføre en ny kilde til kunnskap og læring på arbeidsplassen. Det vil bli enklere å bygge lokale kunnskapsmiljøer, og for noen kan det kanskje bli aktuelt å ta inn "akademiske lærlinger"; studenter som kombinerer studier på internett med praksis i virksomheten, med eldre kolleger i rollen som veiledere. Det ligger imidlertid et stort potensiale i å heve kvaliteten i utdanningen ved bruk av MOOC. Kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen sier i Kunnskapsdepartementets pressemelding 16. juni at regjeringen jobber med å heve kvaliteten på norsk høyere utdanning, og at MOOC kan bidra til bedre undervisning og muligheter for tilrettelegging av livslang læring over hele landet.

Ved bruk av MOOC gjør de beste fagfolkene og foreleserne sin kunnskap og forskning tilgjengelig for allmennheten på nettet. Foreleserne representerer et fagmiljø og en institusjon. MOOC vil derfor også kunne fungere som en reklameplakat for fagmiljøet ved den enkelte institusjon. På sikt vil også MOOC trolig bidra til å endre organiseringen og dimensjoneringen av utdanningssystemet. I deler av akademia er det dyp skepsis til en utvikling mot nettbasert og global høyere utdanning. Dette må naturligvis tas på alvor, men myndighetene må også se på mulighetene MOOC gir for mer og bedre utdanning til flere.

Med ny teknologi som åpner for bedre tilpasset undervisning, kan vi ane konturene av et system der elever og studenter gis alle muligheter til å strekke seg så langt som deres evner rekker. Det må være målet for fremtidens kompetansesamfunn.

NOKUT har allerede en viktig rolle med å evaluere og godkjenne utdanning fra læresteder fra andre land, både for norske studenter som har vært ute, og for utenlandsk arbeidskraft som kommer til Norge. Med MOOC-revolusjonen vil NOKUT kunne få en utvidet rolle, og hovedansvaret for å teste og dokumentere kunnskap ervervet ved virtuelle universiteter. Dette vil sannsynligvis aktualisere behovet for et felles system for realkompetansevurderinger.

1. NASJONAL SATSING MED BUDSJETTKONSEKVENSER

NHO sier seg enig i at digitaliseringen av norsk høyere utdanning ikke har hatt høyt nok tempo, og at gjennomføringskraften ved institusjonene har vært for svak. Utvalgets forslag om en nasjonal satsing over en femårsperiode støttes derfor. Dette vil være en god strategi for å skape en systematisk og bærekraftig utvikling i digitalisering av læring.

Utvalget foreslår en nasjonal satsing med en kostnadsramme på til sammen 130–380 millioner kroner årlig. Det mangler imidlertid en beskrivelse av hva de 130–380 millionene skal brukes til – altså summen brutt ned på aktiviteter for å gjennomføre en nasjonal satsing.

Under foreligger NHOs kommentar på de seks anbefalingene i nasjonale satsingen som er rettet til myndighetene:

1. Utvalget anbefaler at det legges til rette for at norske institusjoner får tilgang til en eller flere MOOC-plattformer som er tilpasset norsk og samisk språk og norske institusjoners profil.

NHO slutter seg til anbefalingen om at norske institusjoner får tilgang til en eller flere MOOC-plattformer tilpasset norsk og samisk språk. Vi ser at allerede eksisterende plattformer som www.coursera.org har åpnet for å tilby MOOC på flere språk enn engelsk. På kort sikt vil det nok være mest formålstjenlig å registrere norske MOOC på den allerede eksisterende BIBSYS eide portalen www.mooc.no.

2. Utvalget anbefaler at det legges til rette for at institusjonene kan benytte seg av en sentral støttefunksjon i utviklingen av MOOC. Et primærmål for denne støttefunksjonen er å bistå i oppbyggingen av relevant pedagogisk og teknologisk kompetanse ved høyere utdanningsinstitusjoner.

Sum: 40 millioner kroner.

En sentral støttefunksjon vil bidra til at norske institusjoner i større grad enn i dag kan utvikle MOOC-tilbud. NHO støtter derfor anbefalingen om å opprette en sentral støttefunksjon.

3. Utvalget anbefaler en systematisk satsing på forskningsbasert kunnskapsutvikling om bruk av teknologi i høyere utdanning.

Sum: 15 millioner kroner.

NHO mener det vil være viktig med forskningsbasert kunnskapsutvikling om bruk av teknologi i høyere utdanning. Ved innføring av digital vurdering og eksamen vil det være nødvendig med tett oppfølging fra NOKUT som sentral kvalitetssikringsmyndighet.

4. Utvalget anbefaler å etablere et miljø for forskningsbasert kunnskapsutvikling, utviklingsarbeid og kunnskapsdeling knyttet til læringsanalyse.

Sum: 15 millioner kroner.

Læringsaktiviteter som *peer learning*, *flipped classroom* og *blended learning* er viktige bidrag til nye læringsarenaer og vurderingsformer i digital læring. Disse aktivitetene bidrar også til å utfordre det tradisjonelle synet på læringsformer ved norske læresteder. I utviklingen av læringsanalyser er NHO opptatt av at det skal brukes konkrete og målbare læringsutbyttebeskrivelser. Ved bruk av MOOC er det spesielt viktig at det fokuseres på gode og konkrete læringsutbyttebeskrivelser, spesielt fordi de skal kunne innpasses i studieprogram på sikt.

5. Utvalget anbefaler å bevilge offentlige midler til en større offensiv satsing på kompetanseutvikling med bruk av MOOC, som forutsetter samarbeid mellom det offentlige og partene i arbeidslivet. Fordeling av midlene kan gjøres på ulike måter og må vurderes i mer detalj av offentlige myndigheter.

Sum: 50–300 millioner kroner.

NHO stiller seg positiv til å bidra i samarbeidet ved kompetanseutvikling med bruk av MOOC, da spesielt med tanke på utvikling av tilbud som vil bidra til å heve kompetansen til våre medlemsbedrifter. Det er også viktig at administrative støttefunksjoner ol. for utvikling av MOOC gjøres tilgjengelig og tilrettelegges for arbeidslivet, kanskje spesielt med tanke på MOOC som kan utvikles i tett samarbeid med arbeidsliv innen praktiske utdanninger.

6. Utvalget anbefaler at det legges til rette for at flere elever i grunnopplæringen kan ta forsert utdanning i form av MOOC-tilbud.

Sum: 10 millioner kroner.

NHO er opptatt av at så mange som mulig skal gjennomføre grunnopplæring. Hvis MOOC kan bidra til at flere gjennomfører grunnopplæringen og dermed øker basiskompetanse i arbeidslivet, er dette positivt.

2. ANBEFALINGER TIL MYNDIGHETENE INNENFOR GJELDENDE BUDSJETTRAMMER

Under foreligger NHOs kommentarer på anbefalinger til myndighetene innenfor gjeldende budsjettrammer:

- Profilerings
- Utvalget anbefaler at norske MOOC-tilbud samles og profileres gjennom en egen nasjonal portal
- Utvalget anbefaler at Norge tar initiativ til et nordisk samarbeid med mål om en felles satsing for å profilere nordiske MOOC-tilbud internasjonalt

NHO mener det vil være formålstjenlig å samle alle MOOC-tilbud i en egen nasjonal portal. Det vil gjøre det enklere å finne informasjon om MOOC som tilbys, men også å registrere MOOC-tilbud og ikke minst bygge tilbudene over samme lest. Et nordisk samarbeid vil også være med på å profilere nordiske MOOC-tilbud internasjonalt. Det er imidlertid viktig at ikke profileringen av MOOC går igjennom for mange ledd, norsk plattform – nordisk plattform – internasjonal plattform. Dette kan føre til en unødvendig byråkratisering av utviklingen i MOOC som i utgangspunktet skal bidra til lett tilgjengelig kunnskap.

- Åpne digitale læringsressurser
- Utvalget anbefaler at det opprettes en oversikt over tilgjengelige åpne digitale læringsressurser for høyere utdanning
- Utvalget mener at norske myndigheter bør arbeide aktivt, også internasjonalt, for å fremme prinsippet om åpne digitale læringsressurser og åpen tilgang (Open Access) i høyere utdanning

NHO mener at åpne digitale læringsressurser for å øke tilgjengeligheten og skape gode MOOCs er viktig. Det er imidlertid også spesielt viktig å ivareta faktorer som kan påvirke immaterielle rettigheter i vitenskapelig produksjon. Dette er viktig med tanke på samarbeid som pågår mellom UH sektoren og våre medlemsbedrifter.

3. ANBEFALINGER TIL MYNDIGHETENE OM UTREDNINGER

Under foreligger NHOs kommentarer på anbefalinger til myndighetene om utredninger:

- Kvalitet
 - Utvalget mener det er behov for sterkere insentiver for økt kvalitet i undervisning og for mer innovative læringsformer. Utvalget anbefaler derfor at virkemiddelapparatet og insentiv ordninger på utdanningsområdet gjennomgås, både på individ-, institusjons- og nasjonalt nivå
 - Utvalget mener at det er behov for å styrke den digitale kompetansen hos ansatte i universitets- og høyskolesektoren. Omfanget må først kartlegges nærmere. Utvalget anbefaler at det bevilges midler til å styrke den digitale kompetansen

NHO mener det er svært viktig å ha fokus på høy kvalitet i undervisning i høyere utdanning. Insentiver for å heve kvaliteten henger derfor også tett sammen med hvordan utviklingen av MOOC vil være fremover. Det er viktig at tilbudet blir så bredt som mulig, og da må flest mulig ha interesse for å utvikle MOOC. Dersom det ikke legges til rette for insentiver, vil vi nok se en lite bærekraftig modell som i for stor grad er basert på ildsjel virksomhet. Vi ser lignende utfordringer med samarbeid UH-sektoren og næringsliv i dagens modell som mangler konkrete insentiver for å skape en bærekraftig utvikling.

- Infrastruktur og rettigheter
 - Utvalget anbefaler at man i utredningsarbeid om digital vurdering og eksamen også inkluderer spørsmål om identitetshåndtering i MOOC
 - Utvalget anbefaler at spørsmålene rundt opphavsrett og lisensiering utredes nærmere for å gjøre det enklere å utvikle åpne MOOC-tilbud

NHO mener det er viktig å gjøre en nøye vurdering/utredning av spørsmålene rundt opphavsrett og lisensiering rundt opprettelsen av MOOC-tilbud. Det er nødvendig å utvikle et system som ivaretar juridiske spørsmål rundt identitetshåndtering, opphavsrett og lisensiering slik at dette ikke er med på eventuelt å bremse eller stoppe utviklingen av MOOC.

- Godskriving
 - Utvalget anbefaler en nasjonal utredning om hvordan institusjonenes praksis for godskriving av emner kan forbedres
 - MOOC-utvalget foreslår at det departementsoppnevnte utvalget som skal vurdere kompetanser utenfor det formelle utdanningssystemet også vurderer kompetanse som opparbeides gjennom MOOC-tilbud uten eksamen og studiepoeng

NHO mener det er viktig å ha et godt system for godskriving av MOOC-emner som en del av en gradsstruktur. Dersom man ønsker å vurdere kompetanse som tilegnes uten eksamen eller studiepoeng er det desto viktigere at myndighetene og lærestedene samarbeider om et nasjonalt system som ivaretar kvalitetsvurderingen av emner. Det kan være vel så nyttig å følge kurs og vise bedring i praktiske og teoretiske ferdigheter som en følge deltagelse på MOOC. MOOCs vil derfor sannsynligvis aktualisere behovet for et felles system for realkompetansevurderinger.

4. ANBEFALINGER TIL FINANSIERINGSUTVALGET

Under foreligger NHOs kommentarer vedrørende anbefalinger til finansieringsutvalget:

Det er oppnevnt et utvalg skal gjennomgå og vurdere finansieringssystemet i høyere utdanning. MOOC-utvalget har rettet to anbefalinger til dette utvalget:

- Utvalget anbefaler at incentiver og virkemidler som støtter opp om samarbeid, arbeidsdeling og spesialisering mellom institusjonene, blir vurdert av utvalget som skal gjennomgå og vurdere finansieringssystemet i universitets- og høyskolesektoren.
- Utvalget anbefaler at samarbeid mellom universiteter og høyskoler og arbeidslivet blir brukt som et incentiv i finansieringssystemet for høyere utdanning.

NHO mener finansieringssystemet er det viktigste virkemiddelet for å skape bedre samspill mellom UH-sektoren og næringslivet. Mens incentivene i finansieringssystemet for forskning i betydelig grad premierer kvalitet og i noen grad samspill, er det ikke tilsvarende belønning for kvalitet og samspill i finansiering av utdanningene. Finansieringssystemet for høyere utdanning bør derfor vris i retning av indikatorer for kvalitet og samspill framfor bare effektivitet. Finansieringssystemet må belønne at studenter får praktiske erfaringer fra næringsliv og offentlig sektor underveis i studiet, for eksempel ved at personell fra næringslivet benyttes i undervisningen. Det vil også være viktig at ansatte i UoH-sektoren har bi-stillinger eller styreposisjoner i næringslivet etc. Flere studenter bør få tilbud om praksisplasser/internship. Det er også viktig å belønne økt antall prosjekter og oppgaver i samarbeid med arbeidslivet. Utviklingen av MOOC kan også være med på å skape tettere og mer bærekraftige bånd mellom UH sektoren og næringslivet.

5. ANBEFALINGER TIL UNIVERSITETER OG HØYSKOLER

Under foreligger NHOs kommentarer på anbefalinger til universiteter og høyskoler

Kvalitet

- Utvalget anbefaler at erfaringer og kunnskap fra arbeidet med kvalitet i fleksibel og nettbasert utdanning anvendes ved utviklingen av MOOC
- Utvalget anbefaler at institusjonene videreutvikler de ansattes kompetanse i bruk av teknologi i undervisning
- Utvalget anbefaler at institusjonene tar ansvar for å videreutvikle studentenes digitale kompetanse
- Utvalget forutsetter at institusjonene legger prinsipper om universell utforming til grunn ved utvikling av MOOC
- Utvalget anbefaler at institusjonene prøver ut nye pedagogiske vurderings- og eksamensformer i MOOC

NHO mener det viktig å videreutvikle de ansatte og studentenes digitale kompetanse for å møte fremtidens krav og kompleksitet til digitale læringsflater. I videreutviklingen av slik kompetanse vil det være viktig å ha tydelige mål med hvordan og hva de ansatte skal lære. Det vil f.eks. være nødvendig med praktisk erfaring i å bli filmet under forelesninger og skape gode læringsformer for digitale læringsflater. Det vil også være nødvendig med opplæring av administrativt ansatte til å administrere og registrere MOOC i portaler.

- Infrastruktur og rettigheter
- Utvalget anbefaler at lærestedene ved utvikling av MOOC avklarer hensiktsmessige avtaler for studentenes og ansattes rettigheter til eget materiale.
- Utvalget anbefaler at institusjonene stimulerer til produksjon av åpne digitale læringsressurser, og at alle læringsressurser merkes med bruksvilkår.
- Utvalget anbefaler at hensynet til universell utforming blir ivaretatt ved valg av plattform.

NHO mener det er viktig at lærestedene avklarer hensiktsmessige avtaler for studentenes og ansattes rettigheter til eget materiale ved utviklingen av MOOC. Dette gjelder også næringslivssamarbeid og næringslivets rettigheter til eget materiale.

- Godskrivning
- Utvalget mener at institusjonene må legge til rette for en smidigere praksis for godskrivning av emner på tvers av norske institusjoner
- Utvalget mener at institusjonene må utvikle gode ordninger for realkompetansevurdering av personer som har gjennomført MOOC

NHO mener det er et viktig prinsipp å ha rask og effektiv praksis for godskrivning av emner i norsk universitets- og høyskolesektor. Forsinkelser i saksbehandlingstid for godkjenning av emner kan ha store konsekvenser for studenter og ikke minst kan det også føre til større kostnader for samfunnet, dersom forsinkelser fører til unødvendig utvidet/forlenget gjennomføringstid på et studieprogram. Dette gjelder også for innpassing av MOOC i norske studieprogram.

- Samarbeid
- Utvalget oppfordrer norske institusjoner til å benytte de mulighetene som MOOC gir for faglig samarbeid, arbeidsdeling, spesialisering og effektiv ressursutnyttelse.
- Utvalget anbefaler norske institusjoner som ønsker internasjonalt samarbeid om MOOC å benytte seg av mulighetene for europeisk samarbeid som ligger i EUs utdanningsprogram Erasmus+.
- Utvalget anbefaler at utdanningsinstitusjonene og arbeidslivet styrker sitt samarbeid om etter- og videreutdanning, og at MOOC benyttes som virkemiddel i dette arbeidet.

NHO mener det er viktig å se på benyttelsen av MOOC som et bidrag til å heve kvaliteten på utdanningen. Dersom MOOC kan bidra til samarbeid, effektiv arbeidsdeling og internasjonalisering ser NHO på dette som positivt for å videreutvikle kvaliteten i utdanningen.

Utvalgets anbefaling om bruken av MOOC som virkemiddel i samarbeid om etter- og videreutdanning, ser NHO som svært viktig. Det er imidlertid også viktig å la dette inngå som en del av for fremtidig læring på arbeidsplassen for våre medlemsbedrifter. For bedriftene vil MOOC medføre en ny kilde til kunnskap og læring på arbeidsplassen.

Med hilsen
NÆRINGSLIVETS HOVEDORGANISASJON
Avdeling Kompetanse

Are Turmo
Avdelingsdirektør